

het is het nederzettingsnametype in het tweetalige menggebied in Noord-Gallië tijdens de vroegste Middeleeuwen.

De oostgrens van de namen op *-iacas* valt ongeveer of bijna samen met de Frans-Duitse taalgrens. In het noorden reiken zij tot over de taalgrens, namelijk in Zuid-Limburg (Harles, Beutenaken, Lanaken) en in West-Brabant en Zuid-Oost-Vlaanderen (Oudenaken, Tiesenaken (verdwenen, bij Oudenaarde), Deerlijk). Russeignies, Amougies en Dottignies liggen op de huidige taalgrens. In Pas-de-Calais zijn Herly, Hézecques en misschien nog enkele namen even benoorden de Merovingische taalgrens denkkelijk namen op *-iacas* (daar in Germaans gebied het fonetisch onderscheid tussen *-iacum* en *-iacas* uitgewist is, en deze namen afgeleid zijn van een Germaanse persoonsnaam).

Zuidwaarts komen de namen op *-iacas* overvloedig voor tot in het noorden van de departementen Aisne en Ardennes. Uit de gecombineerde gegevens van dit woordenboek en het *Dictionnaire topographique du département de l'Aisne* van MATTON, blijkt dat in dit departement de namen op *-iacas* zeer sterk in aantal afnemen van noord naar zuid. De verdeling per kanton is ongeveer als volgt : arr. Vervins : Aubenton 3, La Capelle 3, Guise 5, Hirson 6, Le Nouvion 2, Sains 4, Vervins 15, Wassigny 3. — arr. Saint-Quentin : Bohain 3, Le Catelet 1, Moy 0, Ribemont 0, Saint-Quentin 0, Saint-Simon 1, Vermand 0. — arr. Laon : Anizy-le-Château 0, Chauny 0, Coucy-le-Château 0, Craonne 0, Crécy-sur-Serre 0, La Fère 1, Laon 2, Marle 2, Neufchâtel-sur-Aisne 0, Rozoy-sur-Serre 4, Sissonne 1. — arr. Soissons : Soissons 1, de overige 0. — arr. Château-Thierry 0. Er zijn er ook enkele in het gehele Somme-departement (Dargnies, Ergnies; Handrechy, Hanchy, Hermilly, Offignies, Wagnies) en in het Oise-departement (Dargies, Juvignies, ook Formerie?). Daar het materiaal uit de departementen Aisne, Somme en Oise echter niet principieel verzameld werd, kunnen er best heel wat meer zijn : het woordenboek zou naar het zuiden toe dienen uitgebreid te worden ten einde het afebben van het type na te gaan. Toch lijken de namen op *-iacas* in de richting van de Seine wel degelijk schaarser te worden.

Artois met Zuid-Ternois vormt echter een eiland, waarin namen op *-iacas* ontbreken. Een tamelijk scherpe grens, gaande van zuid naar noord, scheidt een westelijk gebied zonder dergelijke namen, van een oostelijk gebied waar zij overvloedig voorkomen. Westelijke voorposten van *-iacas*, van zuid naar noord, zijn : Sapignies, Béhagnies, Morchies, Fressies, Wandignies, Bouvignies, Thumeries, Wahagnies, Herlies, Lorgies, Laventie; dat is dus op korte afstand ten westen van de grens tussen het bisdom Atrecht enerzijds, de bisdommen Kamerijk en Doornik anderzijds. Dat het wel degelijk om de oostgrens van het bisdom Atrecht gaat, bewijst de uitstulping oostwaarts die Ostrevant is.

Wel komt in Artois (met Ostrevant) en in Zuid-Ternois, westwaarts tot in Ponthieu, blijkens de oudste vormen of blijkens de consonantische palatalisatie, een type *-(in)iaca* resp. *-(in)iaca villa* voor. Duidelijke voorbeelden zijn : Auberchicourt, 1079 *in Obercicurte* < *Audaberhtiaca curtis*; Berneville, 869 kop. ± 1191 *Berneia villa* < *Berniaca villa*; Bugnicourt, 1085-1107 *Buisnicurt* < *Bosiniaca curtis*; Bullecourt, 1142 *Builicurt* < *Bulliaca curtis*; Buneville, 869 kop. ± 1191 *Boneia villa* < *Boniaca villa*; Cagnicourt, 1104 *Cawenicurt*, 1105 *Cauengicurt* < *Cadawiniaca curtis*; Émerchicourt, 1182 *Ermenicurt* < *Irmintsiaca curtis*; Framerville, 831 kop. ± 1088 *Flamiriaca villa*; Fresnicourt, 685 *cum Friscini curte* < *Friskiniaca curtis*; Fressenneville, 1154 *Friscenevilla* < *Friskiniaca villa*; Lagnicourt, 1110 *Lanicurth*, 1180 *Lagnicort* < *Laginiaca curtis*; Magnicourt-